

O ZAMĚŘENÍ PRÁCE NA ENCYKLOPEDII A MAPĚ

Projev k vedoucím pracovníkům v oblasti školství a vědy

22. dubna 1964

O vypracování encyklopedie jsme mluvili již na politbyru ústředního výboru strany a na schůzích vedoucích oddělení, kladli jsme na ni nejednou důraz i při jiných příležitostech. Dnes bych k vám rád opět promluvil o zaměření práce na encyklopedii.

Jestliže zaměření práce na encyklopedii chceme správně definovat, musíme si především jasně uvědomit účel, pro jaký takovou encyklopedii vypracováváme.

Závažným cílem naší snahy o vypracování encyklopedie je dát pracujícím v rozsáhlé míře základní znalosti ze všech oblastí politiky, hospodářství, vědy, kultury a vojenství, dále tak zvýšit jejich politickou i odbornou úroveň a tím jim umožnit, aby ještě lépe přispívali k revolučnímu boji a budovatelské práci.

Jak všichni víme, stojíme dnes zhruba řečeno před třemi revolučními úkoly, jimiž je za první, dovršení výstavby socialismu v severní polovině republiky, za druhé, provedení jihokorejské revoluce a uskutečnění sjednocení vlasti a za třetí, pokrok světové revoluce.

Abychom mohli úspěšně postupovat kupředu v revolučním boji i v budovatelské práci, musíme neustále zvyšovat úroveň politického uvědomění i technických a odborných znalostí všeho lidu, který je hybnou silou revoluce i vykonavatelem budovatelské práce. Jak jsme konstatovali i v Tezích k otázkám socialistické vesnice v naší zemi, je dnes pro úspěšné budování socialismu v severní polovině republiky nutné energicky provádět technickou, kulturní a ideologickou revoluci. Provádění těchto revolučních úkolů si naléhavě žádá, aby byla dále zvyšována všeobecná politická i odborná úroveň pracujících. Socialismus a komunismus totiž může být vybudován jen cílevědomým bojem a tvůrčí prací politicky uvědomělých a odborně vzdělaných

milionových pracujících mas. Platí to i o dovršení jihokorejské revoluce a sjednocení vlasti, i o provádění světové revoluce. Žádný z velkých revolučních úkolů, jež chceme splnit, není uskutečnitelný bez cílevědomého boje všeho lidu. Při nevědomosti rozhodně v žádné práci nelze dosáhnout úspěchu. Čím vyšší bude politické uvědomění a technická a odborná úroveň všech pracujících, tím náš revoluční boj a budovatelská práce budou postupovat lépe kupředu. Proto říkáme, že ve znalostech je síla.

Základní cestou ke zvyšování vědomostí pracujících je výuka všeobecných znalostí i odborných a technických znalostí na školách všech stupňů a v různých dalších školských institucích na základě učebnic.

U nás jsme již před delším časem zavedli povinnou nižší středoškolskou docházku a z mnoha lidí jsme vychovali pracovníky s nejméně nižším středoškolským vzděláním, přičemž jsme velmi značně zvýšili i všeobecnou kulturní úroveň lidu. Máme velký šik techniků a odborníků, v jehož řadách jsou statisíce lidí. Zvýšila se též úroveň politických pracovníků ve státních orgánech a řídicích pracovníků na závodech a v podnicích. 60–70 % z nich má nejméně nižší středoškolské vzdělání. Zvýšila se i úroveň příslušníků veřejné bezpečnosti a lidové armády.

S tím se však spokojit nemůžeme. Jestliže chceme dosáhnout úplného vítězství socialismu a postupně přecházet ke komunismu, musíme pozvednout vzdělanost všech pracujících na úroveň inženýrů a odborníků, přičemž jako bezprostřední úkol v současné etapě musíme dosáhnout toho, aby všechen lid si osvojil nejméně nižší středoškolské vzdělání. Abychom toho dosáhli, musí neustále studovat nejen lidé s vysokým vzděláním, nýbrž i lidé, kteří dosud nedosáhli nižšího středoškolského vzdělání, aby se tak celkově zvyšovala vzdělanost jak pokud jde o všeobecné vzdělání, tak pokud jde o vědecké poznatky.

Můžeme tedy všechny pracující poslat do školy, abychom zvýšili jejich vzdělání? Jelikož musíme budovat i továrny a vyrábět zboží, dovolit si to nemůžeme. Za těchto podmínek musíme zhotovit encyklopedii nebo něco podobného, s pomocí čehož by se všichni pracující neustále mohli sami vzdělávat v každé chvíli svého volna. Kromě toho nutno přihlídnout k tomu, že ke zvyšování technické a kulturní úrovně pracujících nestačí mít jen učebnice. Poznátka obsažená v učebnicích tvoří pouhou deseti či statisícinu vědomostí, které bychom měli mít. Pouze, když budeme mít něco jako encyklopedii, abychom z toho

mohli neustále sami studovat, budeme si moci stále doplňovat své vzdělání o poznatky, které nenalezneme v učebnicích.

Jestliže za podmínek, kdy u nás platí povinná nižší středoškolská docházka a úroveň všeobecného vzdělání pracujících se velmi zvýšila, vytvoříme cosi jako encyklopedii, budou pracující moci bez potíží sami studovat, což bude nesmírná pomoc pro zvyšování jejich vzdělanosti.

V současné době však svou encyklopedii nemáme. Máme jen encyklopedie, vydané v jiných zemích. Encyklopedie, zhotovené v cizině, nám nemohou mnoho pomoci. V encyklopediích, vydaných v Sovětském svazu i v Japonsku, jsme viděli, že sice nesou název „světové encyklopedie“, ale jsou vypracovány hlavně na základě tematiky vlastní země. Ve středu zájmu japonské encyklopedie je Japonsko a stejně ve středu zájmu sovětské encyklopedie je Sovětský svaz. Protože všechny encyklopedie z cizích zemí jsou takto vypracovány, totiž s ohledem na vlastní zemi, informace o naší zemi v nich téměř nenajdeme a materiálu, který my potřebujeme, tudíž obsahují velmi málo. Nejen to, když si chceme přečíst něco z cizí encyklopedie, ztratíme mnoho času překladem. I když člověk zná řeč příslušné země dobře, přece se čtení cizojazyčného textu nemůže rovnat čtení knihy psané mateřštinou. Proto s cizími encyklopediemi naše znalosti rozmnožovat nemůžeme. Bezpodmínečně si musíme vypracovat encyklopedii vlastní.

Jakým směrem máme práci na encyklopedii zaměřit? Encyklopedii musíme vypracovávat v souladu s výše zmíněným cílem, tj. tak, aby všichni pracující naší země, kteří jsou hybnou silou naší revoluce, z ní mohli kromě toho, co získají ve školských institucích, každodenně samostatně studovat a získávat tak politické i technické a všeobecné vědomosti, jichž je zapotřebí k tomu, aby mohli dovršit budování socialismu v severní polovině naší republiky, dosáhnout vítězství jihokorejské revoluce a velkého díla sjednocení vlasti, aby mohli upevnit solidaritu s mezinárodními revolučními silami a tak zajistit definitivní vítězství naší revoluce a konec konců i přispět k uspořádání světové revoluce.

Jestliže chceme v souladu s takovýmto generálním zaměřením redakční práce na encyklopedii vypracovat dobrou encyklopedii, odpovídající požadavkům, kladeným naší revolucí, je především důležité, abychom dodržovali zásadu čučche.

Naši encyklopedii musíme vypracovat podle možnosti tak, abychom dodržovali zásadu čučche, kladouce naši zemi do popředí zájmu a zaměřující se především na korejskou revoluci.

Proto encyklopedie musí být zpracovávána především tak, aby odpovídala požadavkům, kladeným výstavbou socialismu v severní polovině naší republiky.

Jestliže v naší zemi chceme úspěšně vybudovat socialismus, musíme dobře znát dějiny naší strany a být dědici tradic naší revoluce, musíme rozvíjet naši národní kulturu a na základě bohatých zdrojů naší země a s pomocí naší techniky budovat samostatnou národní ekonomiku. Na tomto základě musíme prostřednictvím kontaktů a styků s jinými zeměmi ve všech nezbytných oblastech politiky, hospodářství a kultury přejímat od těchto zemí vše, co za přejmutí stojí. Ani v těchto případech však absolutně nesmíme připustit podléhání poklonkování před velkými a dogmatismus nebo národní nihilismus.

Proto encyklopedie musí pokud možno za základ brát naše skutečnosti a stavíc naše skutečnosti do popředí zájmu, musí k tomu v jisté míře připojovat i skutečnosti jiných zemí tak, aby to vyhovovalo našim podmínkám. Jinými slovy, musíme encyklopedii redigovat tak, aby zvířena, rostlinstvo, nerosty či produkty moře podobně jako politika, hospodářství, dějiny, kultura a obyčeje, jakož i vše ostatní bylo popisováno tak, že centrem zájmu budou předměty, týkající se naší země. Přitom zde do jisté míry musí být pojata i fakta z jiných zemí, k nimž můžeme při budování socialismu v naší zemi přihlížet.

Je absolutně nepřípustné, abychom při zpracovávání naší encyklopedie postupovali tak, že nebudeme brát za základ skutečnosti, týkající se naší země, nýbrž budeme překládat cizí encyklopedie, snažíce se tam vkládat fakta z naší země. Vyjádření, podané oddělením školství a vědy, obsahuje návrh, aby byl přeložen zahraniční materiál, do něhož pak budou vhodně zařazeny skutečnosti, týkající se naší země, to však nedělejme. Překládat a opisovat zahraniční encyklopedie dá ovšem méně práce, kdybychom to však takto dělali, mohli bychom se dopustit dogmatismu a nedokázali bychom vypracovat takovou encyklopedii, jakou my potřebujeme. Musíme encyklopedii bezpodmínečně vypracovat tak, aby fakta, týkající se naší země, tvořila její základ, a to přesto, že nám to dá o něco více práce.

Encyklopedii bude dále třeba zpracovávat tak, aby vyhovovala úko-

lům jihokorejské revoluce a sjednocení vlasti. I jihokorejská revoluce je součástí celokorejské revoluce a sjednocení vlasti je dnes největším národním úkolem, před kterým stojíme. Musíme nejen energicky postupovat vpřed ve výstavbě socialismu v severní polovině naší republiky, ale též poskytovat pomoc jihokorejskému lidu, abychom dovršili jihokorejskou revoluci, dosáhli sjednocení vlasti a nakonec vybudovali socialismus a komunismus v měřítku celé Koreje. Proto i encyklopedii musíme redigovat tak, aby se stala obrazem celé Koreje.

Nikdy a při žádné práci nesmíme uvažovat, aniž přihlížíme k jižní polovině naší republiky. I při vštěpování vědomostí o naší zemi našemu lidu nesmíme jižní polovinu naší republiky opomíjet a musíme lidu po stránce dějin, zeměpisu, kultury a po všech ostatních stránkách dávat vědomosti o celé Koreji. Proto do encyklopedie musíme zařazovat nejen fakta o severní polovině republiky, nýbrž i fakta o její jižní polovině.

Encyklopedii musíme dále redigovat tak, aby vyhovovala našemu úkolu přispívat k posilování internacionální solidarity s naší revolucí.

S kým v zájmu dovršení naší revoluce a dále v zájmu uspišení světové revoluce tedy máme být ve svazku? Na prvním místě musíme posilovat třídní svazek s mezinárodním komunistickým hnutím a zejména se zeměmi socialistického tábora, který je jeho centrem, dále musíme být semknuti s protiiperialistickými a protiamerickými silami v Asii, Africe a Latinské Americe. Proto když do encyklopedie budeme zařazovat materiál, týkající se ostatního světa, musíme do středu zájmu položit více socialistické než kapitalistické země, pokud pak jde o teritoriální zaměření, nesmíme centrem našeho zájmu činit Evropu, nýbrž zaměřovat se hlavně na skutečnosti, týkající se Asie, Afriky a Latinské Ameriky a i v tomto rámci soustřeďovat pozornost na ty asijské země, které naší zemi leží nablízku. Do encyklopedie musíme zařadit zejména mnoho informací o Vietnamu, Kambodži, Laosu, Barmě a ostatních zemích jihovýchodní Asie, které dříve byly koloniemi. V encyklopediích jiných zemí údaje o těchto zemích téměř nenalzáme. I na japonských encyklopediích vidíme, že si berou příklad z encyklopedií, vytvořených ve Velké Británii nebo Francii, takže se soustřeďují hlavně na Evropu, zatímco informací o zemích, které bývaly koloniemi, podávají velmi málo. My encyklopedii takto zpracovávat nesmíme. Jelikož v zájmu posilování internacionální solidarity s naší revolucí budeme

v budoucnosti musí navazovat hluboké vztahy se zeměmi jihovýchodní Asie, které dříve byly koloniemi, a to v oblasti politické, hospodářské, kulturní i ve všech ostatních oblastech, měli bychom do encyklopedie o těchto zemích zařadit více informací. Pro nedostatek materiálu o těchto zemích to ovšem bude poněkud těžší, avšak musíme nějakým způsobem více materiálu sebrat a do encyklopedie zařadit.

Při vypracování encyklopedie tedy musíme dodržovat zásadu čučche a učinit základem skutečnosti, týkající se naší země, v souladu s požadavky, kladenými naší revolucí; i při zařazování informací o jiných zemích musíme především zařazovat skutečnosti, ke kterým můžeme přihlížet, a skutečnosti, mající bezprostřední vztah k posilování internacionální solidarity s naší revolucí.

Zároveň s dodržováním zásady čučche je při zpracovávání encyklopedie důležité zachovávat zásadu stranickosti a třídnosti.

Co znamená dodržovat stranickost a třídnost při zpracovávání encyklopedie? Znamená to marxisticko-leninsky analyzovat, hodnotit všechna fakta a jevy přírody i společnosti, které do encyklopedie mají být pojaty. Jinými slovy to znamená zařazovat do encyklopedie fakta na základě správné analýzy a hodnocení, přičemž zvířenu, rostlinstvo, pohyby vesmírných těles a další přírodní jevy budeme posuzovat pod zorným úhlem dialektického materialismu, zatímco politické, ekonomické, historické, kulturní, umělecké a další společenské jevy pod zorným úhlem historického materialismu a marxistické politické ekonomie.

U encyklopedií, vydaných v kapitalistických zemích, vidíme metafyzický přístup a neschopnost jednoznačně analyzovat a hodnotit všechny jevy vědeckým způsobem. Posuzování problémů z hlediska marxismu-leninismu a z hlediska idealistického a metafyzického se od základu různí. Jelikož jsme komunisté a veškerá fakta a jevy přírody a společnosti tudíž musíme posuzovat stojíce pevně na světónázorových hlediscích marxismu-leninismu, absolutně si nemůžeme dovolit brát si mechanicky za vzor encyklopedie vypracované oficiální buržoazní vědou.

Práce na encyklopedii by se měly zaměřit výše uvedeným směrem. Jestliže si takto určíme směr, bude nám jasné, jakým způsobem budeme encyklopedii zpracovávat.

Musíte si, soudruzi a soudružky, uvědomovat, že strana má na bu-

doucí encyklopedii vysoké požadavky, a nesmíte si myslet, že encyklopedii vypracujete snadno. V návrhu oddělení školství a vědy se předpokládá, že encyklopedie bude vytvořena v roce 1964 a do 2–3 let bude celá vydána, avšak takto snadno se vypracovat nedá. Jen sebrání všeho materiálu, týkajícího se naší země, potrvá dobře několik let. Zdá se, že váš návrh vyšel z nesprávného zaměření práce na encyklopedii a je založen na nesprávném propočtu sil.

Aby encyklopedii bylo možno dobře zpracovat, je třeba se dobře zhostit přípravných prací.

Nejprve bude nutno vypracovat oborové slovníky. Měly by se nejprve vypracovat oborové slovníky jako politický slovník, ekonomický slovník, fyzikální slovník, chemický slovník, botanický slovník a další. Když budeme chtít vypracovat oborové slovníky, můžeme narazit na otázku odborné terminologie, ta však nebude velkým problémem. Stačí, když v předmluvě ke slovníku bude uvedeno, že v průběhu dalšího tříbení našeho jazyka může v odborné terminologii dojít ke změnám.

Spolu s oborovými slovníky bude třeba vypracovat i třídilný encyklopedický slovník. Toto dílo by se mělo nazvat raději „Encyklopedická příručka“ než „Malá encyklopedie“.

„Encyklopedická příručka“ musí obsahovat obecné a stručné informace z oboru zoologie, botaniky, fyziky, chemie, strojírenství, meteorologie a dalších oborů, berouc za základ informace o věcech, týkajících se naší země. Do „Encyklopedické příručky“ je nutno zahrnout též všechny nezbytné informace o dějinách naší země, zejména o jejich revolučních tradicích, o kultuře a obyčejích, o její geografii, filosofii a podobně. Informace, týkající se ostatního světa, by se do „Encyklopedické příručky“ měly zařazovat tím způsobem, že by bylo vysvětleno, že příslušný jev v naší zemi vypadá tak a tak, zatímco v jiných zemích onak.

„Encyklopedická příručka“ by se měla vytvářet na základě dnes běžné terminologie. Heslář encyklopedie by však měl být vytvářen poté, až se vědecká terminologie jistým způsobem vytříbí, s využitím takto vytříbených termínů.

Jeden svazek „Encyklopedické příručky“ by se měl svou tloušťkou rovnat „Ústřední ročence“ nebo jednomu svazku „Slovníku korejského jazyka“. Když dáme dohromady tři svazky třídilného díla, pojmu

značné množství informací. Domníváme se, že takové dílo by bylo možno zhotovit během 2–3 let.

„Encyklopedickou příručku“ musíme vypracovat dobře, aby si naši pracovníci s její pomocí mohli získat všechny základní informace. Jelikož tato kniha bude určena pro naše lidi, musíme ji také prodávat levně a umožnit tak pokud možná velkému počtu lidí, aby si ji mohli zakoupit a rozšiřovat si s její pomocí své vědomosti.

Pro encyklopedii by nebylo špatné sepsat popisy jednotlivých krajů. Problém je však v tom, co v takovém případě udělat s továrnami. Bez zmínky o továrnách nemá popis kraje cenu. Na druhé straně uvedením nevhodných údajů o velkých továrnách je možno ohrozit vojenské tajemství. Proto by se u závodů neměl uvádět příslušný místní název, nýbrž jméno nějaké hory, řeky nebo nějakého hrdiny.

Jestliže přistoupíme na zařazení popisu jednotlivých krajů, bude třeba psát o regionálních dějinách, přírodě a podobně a vyhýbat se vojenským věcem. Protože před sjednocením naší země vojenské problémy nesmějí být publikovány, neměla by ani encyklopedie mít oddíl, pojednávající o vojenství. U takových hesel jako „generál Ri Sun Sin“ půjde ovšem též o vojenské otázky, avšak vzhledem k tomu, že nejde o vojenské otázky, mající vztah k dnešní strategii a taktice, stačí, když o nich bude pojednáno v oddíle, věnovaném historii.

Aby bylo možno encyklopedii dobře vypracovat, je nutno věnovat mnoho času sbírání materiálu, týkajícího se naší země. Při práci na oborových slovnících a na „Encyklopedické příručce“ bude nutno sebrat mnoho našeho korejského materiálu. Když se nejprve bude pracovat na oborových slovnících a na shrnující „Encyklopedické příručce“, obsahující bohaté všeobecné informace, bude možno na tomto základě zároveň provádět upřesňování hesel a systému pro encyklopedii.

Proto po vypracování oborových slovníků a „Encyklopedické příručky“ je nutno se dát na jejich základě do práce na encyklopedii. Touto cestou to bude snadnější. Jestliže se rozhodneme pro to, že budeme budovat na oborových slovnících a „Encyklopedické příručce“, budeme moci pracovat na „Encyklopedii“ asi po roce 1967.

Až budeme mít hotovy oborové slovníky a „Encyklopedickou příručku“, musíme bezpodmínečně vytvořit velkou encyklopedii o 20 až 30 svazcích. Do této práce bychom měli zapojit velký počet vědců

a techniků.

V zájmu dobrého zajištění prací na encyklopedii se dohodneme, že v této věci budou učiněna zvláštní usnesení na jedné straně politického byra a na druhé straně rady ministrů.

Dále se stručně zmíním o kartografické produkci.

Dnes nemáme dobře udělané praktické mapy. Nemáme ani mapy do kapsy, ani atlasy do aktovky, které by studenti a kádry mohli při sobě nosit. Týká se to jak mapy naší země, tak mapy světa, nemáme žádnou dobře udělanou mapu. Proto když si člověk potřebuje něco najít na mapě, nemá možnost si to hned najít. Přitom lidem nelze jen tak dát vojenské mapy nebo jim poradit, aby s sebou nosili nástěnnou mapu. V dnešní době je světová revoluce na vzestupu a ve všech oblastech pěti světadílů je plno komplikovaných problémů. Lidé budou asi roztrpčení, když přitom nemají k dispozici slušnou mapu světa.

Potřebujeme mapy pro státní účely, ale i pro účely všeobecné běžné informace. Musíme vyrábět velké mapy a přitom i kapesní atlasy či něco na ten způsob. Budeme muset vypracovat velký počet map, určených pro všeobecnou běžnou informaci a pro masovou spotřebu.

Protože dnes nevydáváme mapy pro běžnou potřebu, naši pracovníci nevědí ani to, co by obecně vědět měli. Nedávno jsem rozmlouval s učiteli ze škol. Nevědí dobře ani, co všechno se v naší zemi vyskytuje. Na tom má konec konců vinu skutečnost, že jsme jim nedokázali dát mapy a další materiál. Musíme vyrobit mapy pro školní výuku a hodně map pro běžnou potřebu, abychom tak našim pracovníkům umožnili rozšiřovat si své znalosti.

Především bude nutno dobře udělat mapy naší vlasti. Je třeba vytvořit mapy naší vlasti podle provincií i podle okresů. Protože u nás je okres velmi důležitý, je zapotřebí udělat mapu podle okresů. Na mapě, jejíž jednotkou bude okres, je nutno jasně vyznačit vodní toky, lesy, cesty, továrny, doly, podniky a podobná průmyslová zařízení, rovněž i historické památky. Co má vztah k vojenskému tajemství, je nutno vynechat, avšak to, co je třeba běžně znát, by se vše mělo vyznačit. Tak lze lid ještě více vychovávat k lásce k domovu a vlasti.

Mapa musí obsahovat i veškeré údaje o jižní Koreji. Změněné správní okrsky v jižní Koreji je nutno vyznačit tak, jak byly pozměněny, je nutno vyznačit i újezdy.

Vedle mapy naší vlasti bude třeba dobře vypracovat i mapu světa.

Na mapě světa musí být podrobněji a ve větší míře uvedeny údaje o Asii.

○ Při zpracování mapy světa je nutno geografické názvy uvádět v původním znění. U názvů, které se dlouhým používáním zakořenily, byt jsou odlišné od původního znění, by se tyto dříve používané názvy měly uvést v závorkách, neboť názvy v původním znění by lidé nemuseli znát. Při uvádění původního znění názvů jde zejména o to, aby názvy zemí i názvy měst aj. byly uvedeny v tom tvaru, jakého se užívá v dané zemi.

Dále je nutno na mapě světa dobře vyřešit otázku vyznačení státních hranic. Jelikož dosud četné země mají vzájemné spory o hranice, tvrdíce navzájem, že určité území patří jim, může při vyznačování hranic docházet ke komplikovaným problémům. Tyto problémy by se měly konkrétně vysvětlit v předmluvě k atlasu. Tak je tam nutno v případě nejasných státních hranic uvést buď, že hranice není jasně vymezena, nebo že mapa byla zhotovena na základě údajů o skutečném stavu, případně že za základ byla vzata mapa, vydaná v té a v té zemi. V každém případě musí státní hranice být vyznačeny tak, aby bylo zamezeno vzniku nepříjemných problémů, ať už se při vyznačování třeba použije rozličného značení pro hranice definitivně určené a hranice dosud definitivně neurčené. U map malého měřítka, určených pro běžnou potřebu, ovšem značení státních hranic celkem nebude obtížnějším problémem.